

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Mf.V.30.044/2025/8.

I. rendű felperes: felperes I.

cím 1.)

II. rendű felperes: felperes II.

cím 1.)

A felperesek jogi képviselője: Péteri Ügyvédi iroda

(cím11;

eljáró ügyvéd: eljáró ügyvéd)

Az alperes: alperes 1.

cím 2.

Az alperes jogi képviselője: Dr. Méhes László

(cím15)

A per tárgya: munkáltató kártérítési felelőssége

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Tataványai Törvényszék, ügy sorszáma

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

Felperesek, 71.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, a fellebbezett rész tekintetében helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 88.900 (nyolcvannyolcezer-kilencszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 88.900 (nyolcvannyolcezer-kilencszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg a „NAV Bírósági határozatban megállapított eljárási illetékbevételei számla” megnevezésű 10032000-01070044-09060018 számú költségvetési számlára 48.000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítéltábla kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg a „NAV Bírósági határozatban megállapított eljárási illetékbevételei számla” megnevezésű 10032000-01070044-09060018 számú költségvetési számlára 48.000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

A fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését és a bírósági ügyszámot, valamint az alperes adószámát is.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást tekintette irányadónak, mely szerint elhalálozott az I. r. felperes házastársa, a II. r. felperes apja volt. elhalálozott 2002. június 1. napjától betegszállítóként dolgozott az alperesnél közalkalmazotti jogviszonyban. 2020. március 23-án belázasodott, két nap múlva a település1-i kórház sürgősségi osztályára szállították, majd az intenzív osztályra helyezték át. A kórházban bevezetett látogatási tilalom miatt hozzátartozóival nem találkozott. A kórházba szállítás után lélegeztető gépre került, mesterséges kómában tartották, majd 2020. április 24-én a koronavírus miatt elhunyt. A munkavédelmi hatóság elhalálozott foglalkozási megbetegedését „foglalkozással kapcsolatos biológiai kóroki tényezők által okozott egyéb betegségek” diagnózissal C21 kódszámon vette nyilvántartásba.

[2] Az I. r. felperes szervezte meg férje temetését, sírkövet állíttatott, a temetést követően kezdetben naponta, majd hetente látogatta és látogatja az elhunyt sírját, mécseket, virágokat, melyre díszeket visz.

[3] A felperesek 2022. május 1. napjával település3-ról település2- re költöztek az I. r. felperes 2022. február 10. napján elhunyt apjának házába.

[4] elhalálozott életében a házimunkát az I. r. felperessel fele-fele arányban végezte, ami napi másfél-két órát vett igénybe. elhalálozott a település 4. háznál az I. r. felperes apja életében a ház körüli teendőket is ellátta, havonta fűvet nyírt, megmetszette a fákat, ami alkalmanként 3-4 órát vett igénybe. elhalálozott halála óta a fűnyírást az I. r. felperes, a fák metszését pedig tanú 2. végzi. 2022. évtől a ház körüli és háttartási munkák elvégzésében a családtagok segítenek az I. r. felperesnek.

[5] Az I. rendű felperes rendkívül szorongó, nyugtalan személy, alacsony tűrőképességgel, pszichés labilitással, alkalmazkodási nehézségekkel. Az I. r. felperes férje halálát követően rendszeresen szedett nyugtatót, amelynek gyakorisága esetivé vált, de feszültségének levezetéseként visszaszokott a dohányzásra. Baráti kapcsolatai megváltoztak, ritkán jár el otthonról, zárkózottá vált, leginkább családjával tartja a kapcsolatot. Párkapcsolatot házastársa halála óta nem alakított ki.

[6] Az I. r. felperes 2004. óta áll jogviszonyban az alperessel, jelenleg szakápoló munkakörben dolgozik az intenzív osztályon 12 órás műszakban, amely átlagosan havi 15-17 munkanapot jelent. Az I. r. felperes éjszakai műszakos munkavégzésekor a II. r. felperesre tanú 1., illetve tanú 2., az I. r. felperes apjának testvére, illetőleg unokatestvére vigyáznak. A II. r. felperes éjszakai felügyeletének biztosítása indokolt, amelynek ellenértéke havi 35.000 forint.

[7] A II. r. felperes apja elvesztésekor még nem töltötte be 9. életévét. A II. r. felperes átlagostól eltérő fejlődésbeli sajátossága már az apa elvesztése előtt is ismert volt, tanulási nehézségei, pszichés állapota a szülő elvesztését követően súlyosbodott.

[8] A Megyei Pedagógiai Szakszolgálat település 5. Tagintézménye 2021. július 6-ai kötelező felülvizsgálata során kelt szakértői vélemény a II. r. felperesnél tanulási, beilleszkedési nehézséget állapított meg, javaslatként rögzítette, hogy a II. r. felperes tankötelezettségét kizárólagos egyéni munkarend keretében teljesítheti. Fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, és pszichológiai konzultáción való részvétele, szükség esetén gyermekpszichiátriai kivizsgálása javasolt.

[9] Az I. r. felperes kérelmére a Gyermekgyógyászati és Gyermekpszichiátriai Szakrendelésen 2021. június 12-én készített vélemény rögzítette, hogy a II. rendű felperes tünetei hátterében az alkati tényezőkön túl, másodlagosan szociofamiliáris történések állnak. Fel nem dolgozott gyászreakció miatt szükséges átmeneti pszichoterápiás megsegítése. A II. r. felperes 2020. szeptemberétől fejlesztő neve fejlesztő foglalkozásokon vesz részt heti kettő alkalommal, 2021. szeptemberétől szorongás-oldás terápián vett részt, amely terápia indokolt volt. A II. rendű felperes fejlesztő foglalkoztatása alkalmanként 2.500 forintba, havonta

20.000 forintba kerül, ami egy tanévre (10 hónap) 200.000 forint költséget okoz. A magániskola tandíja a 2021/2022-es tanévben 845.000 forint, a 2022/2023-as tanévben 1.200.000 forint, a 2023/2024-es tanévben 1.400.000 forint volt.

[10] A II. r. felperes apja halálát megelőzően vidám, jókedvű, barátkozó kislány volt, több barátnője volt, az apja halálát követően bezárkózó, szorongó, nyugtalan és mélyen fekvő hangulat, valamint alacsony önbizalom jellemzi, ami összefüggésben áll az apa elvesztésével.

[11] A II. r. felperesnél étkezési zavarok álltak fenn, gyakori fejfájással, hányingerre küzdött, amikor iskolába kellett mennie. A II. r. felperes pszichés állapotromlását a szülő elvesztése súlyosbította, hiszen ez a súlyos veszteség az egész életére kihat. A II. r. felperes súlyos pszichotraumát élt át a szülő elvesztése miatt, amely tanulási képességének, iskolai teljesítményének romlásában is megnyilvánul.

[12] A Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Osztálya az I. r. felperes részére baleseti ideiglenes özvegyi nyugdíjat, a II. r. felperes részére baleseti hozzátartozói ellátásként árvaellátást állapított meg.

[13] Felperesek keresetlevelet terjesztettek elő, melyben I. r. felperes 4.968.218 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Kárigénye 153.000 forint temetési költségre, 365.000 forint sírkőállítási költségre, 66.218 forint közjegyzői költségre, temető és sírlátogatási járadékra, háztartási és ház körüli kisegítő járadékra, nevelési-felügyeleti járadékra, továbbá iskolai díj járadékra terjedt ki. Ezt meghaladóan az I. r. felperes 8.000.000 forint, míg a II. r. felperes 12.000.000 forint sérelemdíj, és ezen összegek után számított késedelmi kamat iránti igényt is előterjesztett.

[14] Felperesek kereseti kérelmüket a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 2. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1) és 167. § (1) bekezdésre, valamint 171. § (1) bekezdésére, sérelemdíj iránti igényüket pedig a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42-54. §-ában foglaltakra alapították.

[15] Az I. r. felperes a ház körüli munkák, szerelési, felújítási munkák vonatkozásában járadékigényét 2022 februárjáig 30.000 forint összegben, ezt követő időszakra havi 20.000 forint összegben határozta meg. A II. r. felperes éjszakai felügyeletével kapcsolatos havi költségigényt 40.000 forint összegben, míg a fejlesztő foglalkoztatások költségét 2020. szeptembertől 10 hónapon keresztül havi 60.000 forint, összesen 600.000 forint összegben, a magániskola költségét 2021/2022. tanévre 845.000 forint, 2022/2023. tanévre 1.200.000 forint, 2023/2024. tanévre 1.400.000 forint összegben terjesztette elő.

[16] A felperesek sérelemdíj iránti igényük vonatkozásában előadták, hogy elhalálozott nem volt elsődleges veszélyeztetettje a koronavírus-járványnak, alig negyvenévesen hunyt el. A férj és apa elvesztésével a teljes családban éléshez való joguk sérült, korábbi életvitelük hátrányosan változott meg. A II. r. felperes számára apja elvesztése űrt hagyott maga után, amely egész életére kihat. A váratlan haláleset II. r. felperes egész életére hátrányos kihatással van. Gyakran fájt a feje, hányingere volt, a hagyományos iskolai keretek között nem tudott

érvényesülni, a nevelési tanácsadó javaslatára magániskolában folytatta tanulmányait. A II. r. felperes nehézségeihez hozzájárul a váratlan és feldolgozatlan gyászmunka.

[17] Az I. r. felperes házastársa halálát követően társas kapcsolatot nem létesített, kizárólag a munkája ellátására és a II. rendű felperes nevelésére koncentrált. Nem tudta feldolgozni társa elvesztését, idegileg megterheli, hogy egyedül kell nevelnie közös gyermeküket, és pszichikai terhet jelent, hogy a gépjárművel és lakáshitellel kapcsolatban felmerült költségeket házastársa nélkül kell fizetnie.

[18] Az alperes felperesek kereseti kérelmének jogalapját nem vitatta, kizárólag annakösszecszerűségét, azzal, hogy a 66.218 forint összegű közjegyzői költséget, a 365.000 forintos sírkőállítási költséget és 16.500 forintos temetési költség igényt nem vitatta.

[19] Az alperes írásbeli ellenkérelmében a felperesek személyiségi jogsérelmét sem vitatta, azonban a sérelemdíj összecszerűségét eltúlozottnak találta. Hivatkozott arra, hogy felperesek egyszer jártak pszichológusnál, holott a szakvélemények annak szükségességét hangsúlyozzák. Alperes álláspontja szerint a II. r. felperes tanulással kapcsolatos nehézségeit nem a gyász okozza.

[20] Az elsőfokú bíróság felperesek kereseti kérelmét túlnyomóan megalapozottnak találta. Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 153.000 forint temetési költséget, 365.000 forint sírkőállítási költséget, ezen összegek után 2020. május 3-ától számított törvényes mértékű késedelmi kamatot, továbbá 66.218 forint közjegyzői költséget, és ezen összeg után 2021. október 23-tól számított törvényes mértékű késedelmi kamatot. Az elsőfokú bíróság az I. r. felperes részére folyósítandó temetőlátogatási járadék összegét 2020. május 1. és 2022. április 30. közötti időtartamra havi 12.000 forintban, míg 2022. május 1. napjától havi 8.000 forint összegben állapította meg, és kötelezte az alperest, hogy minden hónapban előre esedékesen, a hónap 10. napjáig 8.000 forint temetőlátogatási járadékot fizessen meg. Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy a megítélt havi temetőlátogatási járadék összegét a 2026. évtől évenként, az előző évi járadék összegéhez képest a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett fogyasztói árindex növekedésének mértékével automatikusan növelve fizesse meg. Kötelezte továbbá az alperest háztartási és ház körüli járadék megfizetésére, melynek összegét 2020. május 1. és 2022. január 31. közötti időtartamra havi 25.000 forint, míg 2022. február 1. napjától havi 20.000 forintban állapította meg, és kötelezte, hogy 2026. évtől évenként, az előző évi járadék összegéhez képest a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett fogyasztói árindex növekedésének mértékével automatikusan növelve fizessen meg. Az elsőfokú bíróság az I. r. felperes részére folyósítandó nevelési-felügyeleti járadék összegét 2020. május 1. és 2020. június 30. közötti időtartamra havi 35.000 forint, 2020. szeptember 1. - 2021. június 30. közötti időtartamra havi 43.000 forint, 2021. szeptember 1. - 2022. június 30. közötti időtartamra havi 35.000 forint, 2022. szeptember 1 - 2023. június 30. közötti időtartamra havi 35.000 forint, 2023. szeptember 1 - 2024. június 30. közötti időtartamra havi 35.000 forint, 2024. szeptember 1. és 2025. június 30. közötti időtartamra havi 35.000 forint, míg 2025. szeptember 1. napjától havi 35.000 forint összegben állapította meg, és kötelezte az alperest, hogy minden hónapban előre esedékesen a hónap 10. napjáig 35.000 forint nevelési-felügyeleti járadékot fizessen 2026. június 30. napjával bezárólag.

Az elsőfokú bíróság az alperes által I. r. felperes részére folyósítandó iskolai díj járadék összegét 2021. szeptember 1. - 2022. június 30. közötti időtartamra havi 42.250 forint, 2022. szeptember 1.- 2023. június 30. közötti időtartamra havi 60.000 forint, 2023. szeptember 1. - 2024. június 30. közötti időtartamra havi 70.000 forint, 2024. szeptember 1. - 2025. június 30. közötti időtartamra havi 70.000 forint, 2025. szeptember 1. napjától havi 70.000 forint összegben állapította meg 2026. június 30. napjával bezárólag.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy 2020. május 1. és 2025. október 31. közötti időtartamra az alperesnek az I. r. felperes javára 624.000 forint temetőlátogatási, 2020. május 1. - 2022. január 31. közötti időtartamra 525.000 forint lejárt háztartási és ház körüli járadék, 2022. február 1. - 2025. október 31. közötti időtartamra 900.000 forint lejárt háztartási járadék, 2020. május 1. és 2025. október 31. napja közötti időtartamra 1.970.000 forint lejárt nevelési-felügyeleti járadék, míg 2021. szeptember 1. és 2025. október 31. napja közötti időtartamra 2.562.500 forint lejárt iskolai díj járadék tartozása keletkezett, melyek megfizetésére kötelezte az alperest törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésével együtt.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 7.000.000 forint, a II. r. felperesnek 11.500.000 forint sérelemdíjat. Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét ezt meghaladóan elutasította.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg felpereseknek egyetemlegesen 1.042.970 forint perköltséget, valamint rendelkezett az illeték és az állam által előlegezett költség megfizetéséről.

[21] Az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában a Kjt. 2. § (3) bekezdése értelmében alkalmazandó Mt. 166. § (1) bekezdésében, 167. § (1) bekezdésében, 171. § (1) bekezdésében és 173. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozással rendelkezett az I. r. felperest megillető vagyoni károkról és kártérítési járadékról. Az Mt. 9. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 2:42-54. § alkalmazásával rendelkezett az I. r. és II. r. felperéseket megillető sérelemdíjról.

[22] Az elsőfokú bíróság felperesek kereseti kérelmét jogcímenként külön-külön vizsgálta, és az egyes igények tekintetében részletesen indokolta azok megalapozottságát.

[23] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegszerűségének meghatározásakor a figyelembe veendő körülmények mérlegelésén felül II. r. felperes igazságügyi pszichológus és pszichiáter szakértő általi vizsgálatáról készített szakértői véleményeket is értékelte. Figyelemmel volt arra, hogy szakértő 1. igazságügyi pszichológus szakértő szakvéleményében rögzítette, összehasonlítási alap hiányában pszichológus szakértői szempontból nem állapítható meg, hogy felpereseknél okozott-e pszichés állapotromlást elhalálozott halála, hogy felperesek személyisége emiatt változott-e meg. Megállapította, hogy az I. r. felperes rendkívül szorongó, nyugtalan személy, alacsony tűrőképességgel, alkalmazkodási nehézségekkel. A tanult tehetetlenség mintáját hordozza, ami traumatizáció eredménye, és összefüggésben áll elhalálozott elvesztésével.

[24] A szakértő a II. r. felperesnél a vizsgált szorongás, nyugtalanság, mélyen fekvő hangulat és önbizalom hiányával kapcsolatosan megállapította, hogy az összefüggésben áll elhalálozott elvesztésével. Kitért arra, hogy a felpereseknél a lelki elváltozások mennyire maradandóak, az előre nem jósolható meg, mert attól is függenek, hogy igénybe vesznek-e pszichoterápiát, illetve az mennyiben lesz eredményes.

[25] A pszichológus szakértő rögzítette, hogy a II. r. felperes evészavarai nem hozhatók összefüggésbe elhalálozott elvesztésével, mivel korábban is voltak hasonló tünetei. II. r. felperes fejfájásának erősödése apja elvesztésével összefüggésben állhat. A tanulási nehézség és az apa elvesztése, valamint a kialakult gyászreakció között az összefüggés részben állapítható meg. A II. r. felperesnek korábban is voltak tanulási problémái, nála már korábban is jelentkezett szorongás, nyugtalanság, amelyet az apa elvesztésének megélése tovább ronthatott.

[26] A pszichológus szakértő megállapította, hogy a II. r. felperesnek szorongás-oldás terápia igénybevétele indokolt, hasznossága a korábbi eredmények hiányában nem állapítható meg. Szintén indokoltnak találta a szakértő a II. r. felperes vonatkozásában az éjszakai felügyelet biztosítását. Valószínűsíthetőnek találta, hogy az apa halála a II. r. felperes emberi kapcsolataira negatívan hatott, ezek lelki jelenségek, illetve tulajdonságok, amelyek a trauma hatásaként alakulhattak ki.

[27] szakértő neve igazságügyi pszichiáter, gyermek- és ifjúsági pszichiáter szakértő szakvéleményében rögzítette, hogy a II. r. felperesnek bizonyosan okozott pszichés állapotromlást az apa halála, a szülő elvesztése ugyanis gyermekkorban súlyos, egész életre kiható trauma. Egyértelműen megállapíthatónak találta, hogy a szülő halálával összefüggésben kialakult stressz, veszteség, gyász következtében a gyermek pszichés állapota kedvezőtlen irányba változott. Betegség szintjét elérő mentális zavar nem volt vélelmezhető, de a szülő halálával egyértelmű összefüggést mutattak a súlyos stresszre adott reakciói, evészavar, elhízás, iskolával kapcsolatos problémák. Indokoltnak találta a szorongás oldását célzó terápiát.

[28] Az elsőfokú bíróság értékelte, hogy a szakértő összefoglaló véleményében rögzítette, a II. r. felperes átlagostól eltérő fejlődésbeli sajátossága az apja halála előtt ismert volt. A szülő elvesztése ilyen fiatal korban, súlyosan traumatizáló életesemény, amely egyértelműen hátrányosan befolyásolja az érintett gyermek fejlődését és mentális egészségét. Az iskolai teljesítményének mélyülő zavara kétséget kizáróan az apa halálával összefüggésben kialakult pszichotrauma része, illetve következménye. A II. r. felperes fejlesztő foglalkozása, a magániskola igénybevétele tekintetében az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta, hogy a II. r. felperes magániskola igénybevétele, kiscsoportos foglalkozáson való részvétele indokolt.

[29] Az elsőfokú bíróság az igazságügyi pszichológus és pszichiáter szakértői vélemények alapján a II. r. felperes nevelés-felügyeleti költségigénye tekintetében a fejlesztés költségének 40 százalékos arányú megfizetésre kötelezte az alperest, hivatkozással arra, hogy a fennálló tanulási nehézségek, állapotromlás 40 százalékban az apa elvesztése miatti pszichotraumával állnak okozati összefüggésben.

[30] Az elsőfokú bíróság a magániskola igénybevételének szükségessége tekintetében mérlegeléssel állapította meg, hogy az 50 százalékban II. r. felperes tanulási nehézségére, 50 százalékban az őt ért pszichotraumára és annak következtében kialakult evészavarra és beilleszkedési nehézségekre vezethető vissza, ezért a magániskolával felmerült tandíj 50 százalékának megfizetésére kötelezte az alperest.

[31] Az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta a felperesek sérelemdíj iránti igényét, és a beszerzett pszichológus szakértői vélemények, valamint a meghallgatott tanúvallomások alapján megállapította, hogy az I. r. felperesnek házastársa elvesztésével sérült a teljes családban éléshez való joga. A sérelemdíj összegszerűségének meghatározása során figyelembe vette, hogy az I. r. felperes és házastársa nagyon szoros kapcsolatban álltak, a házastárs halálának váratlansága, a közöttük levő kapcsolat rövid időn belüli megszakadása, a pszichés elváltozások súlyos, nehezen múló volta, baráti kapcsolatainak megváltozása, párkapcsolat kialakításának nehezítettsége, nagyfokú stresszt és feszültséget jelent az I. r. felperesnek. Figyelembe vette azt a körülményt is, hogy az I. r. felperes a gyermeket egyedül neveli, és anyagilag kiszolgáltatottá teszi a kialakult helyzet, ugyanakkor külső segítséget, pl. pszichoterápiát szorongása, traumája ellenére nem vett igénybe.

[32] Az elsőfokú bíróság a II. r. felperes vonatkozásában ugyancsak a pszichológiai szakvélemény és a tanúk vallomásának értékelése eredményeként megállapította, hogy a szülő halálával összefüggésben kialakult stressz, veszteség, gyász következtében a gyermek pszichés állapota kedvezőtlen irányba változott. A II. r. felperesnek édesapja elvesztésével sérült a teljes családban éléshez való joga. Figyelembe vette, hogy nagyon szoros kapcsolatban volt apjával, halálának váratlansága a közöttük levő kapcsolat rövid időn belüli megszakadása a tanulási nehézségek háttérében áll.

[33] A bizonyítékok mérlegelését követően az elsőfokú bíróság az I. r. felperes részére 7.000.000 forint, míg a II. r. felperes részére 11.500.000 forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak és elégségesnek a személyiségi jogsértéssel okozott hátrány kompenzálására késedelmi kamatok nélkül.

[34] Az elsőfokú bíróság a perköltség viselésről a felperesek 96 százalékos arányú pernyertességére figyelemmel rendelkezett.

[35] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérték oly módon, hogy a másodfokú bíróság kötelezze az alperest az I. r. felperes részére 7.000.000 forint és a II. r. felperest részére megállapított 11.500.000 forint sérelemdíj után 2020. április 25. napjától a kifizetés napjáig járó késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat 15 napon belül történő megfizetésére. Kérték az elsőfokú ítélet megváltoztatását a perköltség vonatkozásában oly módon, hogy az alperes 15 napon belül fizessen meg felpereseknek egyetemlegesen 1.088.315 forint perköltséget. A felperesek kérték továbbá az alperes másodfokú perköltség viselésére kötelezését.

[36] A felperesek fellebbezésük indokolásában a Ptk. 6:522. § (1) bekezdésében írtak alapján arra hivatkoztak, hogy a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni.

Álláspontjuk szerint az elsőfokú ítélet sérelemdíjban marasztaló rendelkezése az ítélkezési gyakorlat által megkövetelt teljes reparáció követelményének nem felel meg. Hivatkoztak az EBH2009.2041 és BH2023.36 számú eseti döntésekre.

[37] A felperesek fellebbezésükben a Ptk. 2:52. §-ra, valamint a Ptk. 6:534. §-ban foglaltakra hivatkoztak. Álláspontjuk szerint ezen jogszabályhelyek alkalmazása a bíróság számára lehetőség, amelyre külön keresetváltogatás nélkül is sor kerülhet, ennek azonban feltétele, hogy a kereset szerinti marasztalási tőkeösszeg ténylegesen korreláljon az ítélelhozatali ár- és értékvizonyokkal. Amennyiben ez a feltétel nem áll fenn, úgy a sérelmet szenvedett fél keresetváltogatással igényelheti sérelmeinek kompenzálására az ítélelhozatal időpontjában megítélése szerint alkalmas összeget (Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.050/2024/5. számú ítélet).

[38] A felperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adott magyarázatot arra, miért tartotta indokoltnak az elbírállaskori ár- és értékvizonyok figyelembevételét, és nem indokolta azt sem, hogy miért tartotta eltúllzottnak a felperesek által igényelt sérelemdíj összegét. Az elsőfokú bíróság anélkül döntött a sérelemdíj összegszerűségéről az ítélelhozatali értékvizonyok alapján, hogy hivatkozott volna a Ptk. 6:534. § (1) bekezdésére, és erre vonatkozóan indokát sem adta döntésének.

[39] A felperesek előadták fellebbezésükben, hogy a fogyasztói árak növekedése 2019-ben és 2020-ban is meghaladta a késedelmi kamat mértékét, ez a különbség 2021-ben kifejezetten jelentős volt. A jegybanki alapkamat 2020-ban és 2021-ben 1 % alatt volt, majd 2022. I. félévében 2,4 %, II. félévben 7,75 %, 2023. I. félévében 13 %-ra növekedett, viszont 2024. I. félévében 10,75 %, a II. félévben 7 %, jelenleg 6,5 %-ra csökkent. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2022-ben a fogyasztói árak átlagosan 14,5 %-kal, az élelmiszerek 26 %-kal emelkedtek, 2023-ban a fogyasztói árak 17,6 %-kal nőttek, a 2024. évi átlagos infláció 3,7 % volt. 2025. szeptemberében 4,3 %-kal voltak magasabbak a fogyasztói árak átlagosan, mint egy évvel korábban. Felperes álláspontja szerint mindezek alapján nem állítható, hogy az utóbbi években az ár- és értékvizonyok alapvetően megváltoztak volna, földcsuszamlás-szerű változások 2022-23-ban következtek be, és nem a felperesi igények elbírállasakor.

[40] A felperesek kitértek arra, hogy az elsőfokú bíróság által I. r. felperes részére megállapított 7.000.000 forint, a II. r. felperes részére megállapított 11.500.000 forint sérelemdíj, amennyiben 2020. április 25. napjától terjedő késedelmi kamat számításával határozza meg, ez mindösszesen I. r. felperes vonatkozásában 5.611.000 forint tőkét és 1.889.138 forint késedelmi kamatot jelentene, míg a II. r. felperesnek 8.603.000 forint tőkét és 2.896.499 forint késedelmi kamatot jelentene. A felperesek számára megítélt sérelemdíj összege nem felel meg a teljes reparáció elvének, a bírósági gyakorlatban kifejezetten alacsonynak tekinthető.

[41] A felperesek hivatkoztak arra is, hogy a néhai családtag öt és fél éve hunyt el, az elsőfokú bírósági eljárás közel két és fél évig tartott, az alperes a per során semmit sem fizetett. Az I. r. felperes két testvérének folyamatos anyagi segítsége nélkül nem tudta volna magát és a II. rendű felperest eltartani.

[42] Az ítélezési gyakorlatra azzal hivatkoztak, hogy ez nem jelenthet mechanikus, számszerűsíthető összevetésen alapuló vizsgálatot. A Kúria Pfv.III.20.210/2017/4., Pfv.III.20.566/23021/5. számú határozataira hivatkoztak, melyek értelmében a bíróságnak ítéletében nem arról kell számot adnia, hogy mennyiben tér el más, korábbi döntésektől, hanem arról, hogy az adott ügy egyedi körülményei milyen mértékű sérelemdíj megítélését teszik indokolttá. A sérelemdíj tekintetében hivatkoztak a Pécsi Ítéltábla Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Pf.III.20.087/2024/5. eseti döntésére, valamint a Zalaegerszegi Törvényszék 1.P.20.283/2022/36. döntésére is.

[43] A felperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének [97] és [98] bekezdésében foglalt levezetésében kiszámított összegtől eltérően a helyes összeg a fellebbezési kérelemben megjelölt összeg lehet.

[44] Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a fellebbezési tárgyaláson szóban előterjesztett fellebbezési ellenkérelme szerint.

[45] A felperesek fellebbezése nem megalapozott.

[46] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem, ellenkérelem korlátai között bírálta felül és megállapította, hogy a Pp. 379. § és 380. §-ában írt feltételek nem álltak fenn. A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el, a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdésben foglaltak alapján. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, a Pp. 279. §-nak megfelelően, a bizonyítékok okszerű értékelésével helyes tényállást állapított meg.

[47] A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a felperesek fellebbezése nem támadta az elsőfokú bíróság ítéletének vagyoni kárigények elbírálására vonatkozó rendelkezéseit, ezért a Pp. 370 § (1) bekezdése alapján a fellebbezési eljárás erre nem terjed ki, kizárólag arra, hogy a felperesek által igényelt sérelemdíj a károsodáskori értékviszonyokkal arányban áll-e, megilleti-e őket a sérelemdíj után a késedelmi kamat 2020. április 25. napjától.

[48] A Ptk. sérelemdíjak megítélésénél is alkalmazandó 6:534. § (1) bekezdése értelmében, ha a károkozás és az ítélethozatal között az időmúlásra vagy egyéb körülményre tekintettel az értékviszonyokban jelentős változás következett be, a bíróság az okozott kár mértékét az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozhatja meg. Ebben az esetben a károkozó késedelmi kamat fizetésére az érték meghatározásának időpontjától kezdődően köteles.

[49] A felperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy a sérelemdíj összegének meghatározásakor elsődlegesen a károsodáskori értékviszonyok szerinti kell eljárni, és attól általában a hátrányt elszenvedett javára lehet eltérni akkor, ha a károkozás, illetőleg az elbírálás idején irányadó ár- és értékviszonyokban olyan jelentős eltérés mutatkozik, amely miatt a sérelemdíj a reparációs célt nem szolgálja. Ebben az esetben a bíróság az időközben bekövetkezett ár- és értékviszonyok változását kifejező, az elbírálás idején érvényesülő értékviszonyok alapulvételével határozza meg a sérelemdíj összegét.

[50] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a felperesek által igényelt sérelemdíj az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására és a bírói gyakorlatra – figyelemmel arányban áll-e a károkozaskori értékviszonyokkal.

[51] A felperesek helytállóan hivatkoztak arra, hogy a hozzátartozó elvesztése sérti a teljes családban élés jogát, amely Ptk. 2:52. § (1), (2) és (3) bekezdései alapján a közeli hozzátartozók sérelemdíj iránti igényét megalapozza. A teljes családban élés joga a Ptk. 2:42. §-ának védelme alatt álló, a törvényben nem nevesített személyiségi jog, amely biztosítja az egyénnek a társadalmi lét alapegységéhez, azaz a vérségi köteléken, érzelmi kötődésen, egymás segítségén alapuló, és az egyén boldogulását támogató mikroközösséghez, a családhoz való tartozásának lehetőségét (jogát), és a családi léthez, mint életformához való jogosultságát.

[52] Egy családtag elvesztése esetén az elszenvedett érzelmi veszteségen, és a gyászfeldolgozáshoz felhasznált pszichés energiák elvesztésén túl a hozzátartozók személyiségi jogséremlme abban nyilvánul meg, hogy a korábban jól működő család egysége megbomlik, az elvesztett családtag érzelmi és funkcionális űrt hagy maga után, a túlélő családtagok a családon belüli szerepüket (gyerek, szülő) nem tudják megélni, és a család a maga érzelmi és egzisztenciális biztonságot nyújtó küldetését nem tudja betölteni. Az összetett és sokrétű funkciókat betöltő család a kár következtében részben, vagy egészen nem képes ellátni a korábbi funkcióit, ezért a bíróságnak a sérelemdíj mértékének meghatározása során azt kell értékelnie, hogy a káresemény milyen hatással volt a család funkcióinak alakulására, és ez milyen változásokat idézett elő a jogosult életvitelében, életminőségében, életének jövőbeni lehetőségei körében, érzelmi és lelki életének fejlődésében, személyiségének önmegvalósításában (BDT.2010.2237.).

[53] A fentiek alapján a házastársat, az apát elvesztő I. és II. r. felperesek esetében a teljes családban éléshez fűződő személyiségi jog sérelme kétséget kizáróan megállapítható. A hozzátartozó elvesztéséből eredő személyiségi jogi sérelem (hátrány) abban nyilvánul meg, hogy a károsult az őt ért megrázkódtatás, feszültség és stressz leküzdésére fordít energiát, amelyet a korábban kialakított életének további szabad kibontakoztatására fordíthatna. A családtag elvesztésével szükségképpen felmerülő fájdalomérzeten túl az egészséges, jól működő családban a hozzátartozó halálával a család addigi egysége felbomlik, a családtag elvesztése további hátrányos következményekkel jár, amelyek a családtagokat egész életükön át elkísérik (Győri Ítéltábla Pf.III.20.103/2024/6.).

[54] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felpereseket megillető sérelemdíj mértékének meghatározásakor értékelte, hogy a családban éléshez fűződő személyiségi joguk sérült, továbbá vizsgálta, hogy az életvitelük mennyiben változott meg, az életminőségükben milyen változások következtek be. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában részletezte, hogy a felperesek személyes előadása, a tanúvallomások és a pszichológusok szakvéleménye alapján a káresemény milyen változást eredményezett a felperesek életében.

[55] A másodfokú bíróság itt emeli ki, hogy a felperesek fellebbezésükben nem vitatták, és nem hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során megsértette a Pp. 279. §-ában írtakat, ennek hiányában a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontjának alkalmazásával sem mérlegelhette felül az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörében meghozott döntését.

[56] A fellebbezés kizárólag a Ptk. 6:534. § (1) bekezdésének megsértésére hivatkozik, és arra vonatkozó adatokat adott elő, amelyek azt igazolják, hogy a késedelmi kamat változása jelentősen elmaradt a KSH által közölt fogyasztói árak átlagos emelkedésétől 2020. április 24-én bekövetkezett káresemény és az ítélelhozatalakor (2025. október 14.) időszak tekintetében, kifejezetten 2022. és 2023-as évek vonatkozásában.

[57] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a káresemény és az ítélelhozatal között több mint 5 év telt el, az ez idő alatt bekövetkezett jelentős ár- és értékviszonybeli változást az elsőfokú bíróság helyesen vette figyelembe a felpereseket megillető sérelemdíj összegének meghatározásánál, azt indokoltan határozta meg az ítélet meghozatalakor értéken, jogszabálysértés nélkül. Az elsőfokú ítélet [88]-[94] bekezdéseiben a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésének megfelelően részletesen indokolta, hogy mely bizonyítékok alapján határozott arról, hogy a felpereseket ért személyiségi jogsértésre tekintettel milyen mértékű sérelemdíjat tartott alkalmasnak és elégségesnek a személyiségi jogsértéssel okozott hátrány kompenzálására. A fellebbezés a felsorolt indokok értékelését nem vitatta.

[58] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdésére és a 386. § (4) bekezdésére utalva, helyes indokai alapján hagyta helyben.

[59] A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében a felperesek kötelesek a másodfokú eljárás perköltségének viselésére. Az alperes ügyvédi munkadíj igényét a 17/2024. (XII.9.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés alapján bírálta el a másodfokú bíróság, és kötelezte a felpereseket annak megfizetésére. Az ügyvédi munkadíj áfát tartalmaz.

[60] A másodfokú bíróság a Pp. 102. § (1) bekezdés alapján rendelkezett a fellebbezési illetékekről, melynek összegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1), (3) bekezdése szerint, a nem meghatározható fellebbezési pertárgyérték és az Itv. 46. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[61] A Pp. 365. § (2) bekezdése értelmében az ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek.

Győr, 2026. február 17.

Dr.Mózsa Gábor s.k.
a tanács elnöke

Dr.Bartus Erika s.k.
előadó bíró

Dr.Szabó Péter s.k.
bíró